

Het Vitalistisch-Teleologisch denken.

De eeuwenoude strijd tusschen de twee beginselen, die het wetenschappelijk denken op het gebied der natuur beheerschten, is in den jongsten tijd voortgezet door twee vertegenwoordigers der geneeskundige wetenschap, Prof. Dr. AUGUST BIER, chirurg te Berlijn, en Prof. Dr. FR. THÖLE, Oberstabsarzt te Hannover.

Ter kenschetsing van den aard van dien strijd zijn weinige citaten voldoende. In de inleiding van zijn boek: „Hyperämie als Heilmittel”, waarvan in 1907 reeds de 6^e uitgave het licht zag, schrijft BIER: „Ich werde gleich zu entwickeln versuchen, dass ein teleologischer Standpunkt nicht nur gesund und berechtigt, sondern notwendig bei der Betrachtung der Dinge in der lebendigen Natur ist.” In een nog lijviger boekdeel: „Das vitalistisch-teleologische Denken in der heutigen Medizin”, 1909, karakteriseert THÖLE deze denkwijze als „das grösste Hemnis freier wissenschaftlicher Forschung”, (pag. 28), en besluit: „Das neue allgemeine leitende Prinzip, welches BIER mit der Hyperämie als Heilmittel in die Therapie gebracht haben will, ist wissenschaftlich betrachtet nichts als Probieren und Schematisieren”, (pag. 346). Volgens BIER vervielen de teleologen van vroeger in twee fouten: 1^e „dass sie die sogenannte anthropocentrische Teleologie verfochten”. 2^e „dass sie die Zweckmässigkeit in der Natur nicht als eine einfache Erfahrungsthatsache, sondern geradezu als Erklärung für alle möglichen Erscheinungen hinstellten”.

Wie de teleologie, aldus gezuiverd van beide fouten, nog niet wil aanvaarden, worden dan tot de „Rückständigen” gerekend. Dat weerhoudt THÖLE echter niet een tweetal bezwaren tegen BIER uit te spreken en deze in zijn werk aan te toonen: n.l. „1^e dass er vitalistisch-teleologische Deutungen als wissenschaftliche Erklärungen ausgibt, und 2^e dass seine physiologischen und pathologischen Anschauungen vielfach irrig sind”.